

อานันท์มองเศรษฐกิจ คอร์รัปชัน และการเจรจาต่อรอง

ในช่วงที่คุณอานันท์เป็นนายกรัฐมนตรี ปี 2534 ที่ถูกแต่งตั้งจากทหารหลังการปฏิวัติของ รสช. พล.อ. สุจินดา ในฐานะรุ่นน้องที่เป็นคนชักชวน ตอนนั้นมีการแบ่งรับแบ่งสู้ เสร็จจากต่อรองเรื่องตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมให้กับบิ๊กเต๋ (พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล) แต่คุณอานันท์ยืนยันกรานว่าจะต้องเป็นพลเรือน ทำไมคุณอานันท์ถึงกล้าพูดอย่างตรงไปตรงมา และใช้วิธีเจรจาอย่างไรถึงสำเร็จ

ผมบอกว่าคมนาคมมันไม่ใช่เรื่องของความมั่นคงของประเทศนะ ถ้าเกิดผมเข้ามาแบบนี้ และให้ความอิสระกับผม ผมก็ต้องตอบตรงไปตรงมาว่า ถ้าเกิดเอาทหารมาเป็นผมรับไม่ได้ แต่ถ้าเกิดผมเอาพลเรือนมาเป็น ผมก็พร้อมให้คุณมีรัฐมนตรีช่วยฯ เป็นทหารได้ เพราะไม่อย่างนั้นผมจะหมดความน่าเชื่อถือ ให้ทหารได้กลาโหมและมหาดไทยพออธิบายประชาชนได้ แต่ถ้าให้ทหารมาเป็น รมว. คมนาคม ผมอธิบายประชาชนไม่ได้ คุณสุจินดาเขาก็มีความสำคัญใน รสช. มาก และเขาก็ไปสัญญากับเพื่อนเขาว่าเขาจะให้ตำแหน่งนี้ แล้วอยู่ดีๆ ให้เขาไปกลับคำ ผมก็บอกคุณสุจินดาว่า ผมขอคุยกับเต๋โดยตรง ผมก็เชิญ พล.อ.อ. เกษตร มา ทานกันน่ารัก ผมอธิบายเหตุผล เขาก็เข้าใจผมไม่ได้ทำเพื่อตัวผมเอง ผมก็บอกเขาว่าถ้าไม่อย่างนั้นผมอธิบายประชาชนไม่ได้ เขาก็ยอมทันที เรื่อยๆ ไปคิดว่าทหารเขาไม่รู้เรื่อง ใจเย็น อดทน พูดกันได้ คนเราพูดกันได้ ผัวเมียไม่ทะเลาะกันมีไหม ไม่มี พี่น้องไม่ทะเลาะกันมีไหม ไม่มี อย่าถือเป็นเรื่องใหญ่ แต่ความจริงใจสำคัญที่สุด ถ้าเกิดคุณไม่สร้างความจริงใจซึ่งกันและกัน มันทำไม่ได้

สิ่งหนึ่งที่ผมคิดว่าทุกคนต้องทำคือ ต้องคอยเตือนสติตัวเองว่าฉันไม่ได้เก่งนะ ฉันไม่ได้เป็นคนวิเศษนะ ฉันไม่ได้เป็นคนดีนะ ถ้าเกิดคุณจำอยู่ในจิตใจคุณแล้ว มันช่วยเยอะ มันทำให้เรามีความอ่อนน้อมกับคน มีความใจกว้างกับคน มีความอะลุ่มอล่วยกับคน และพร้อมที่จะฟังเสียงคนอื่นที่แตกต่างกับเรา อันนี้สมัยนั้นผมก็ต้องเรียนรู้ เพราะฉะนั้นผมเข้ามา ผมก็เข้าไปหาประชาชนเลย เพราะถ้าเกิดผมไม่สร้างฐานอำนาจประชาชนผมก็อยู่ไม่ได้ เพราะคนแต่งตั้งผมคือ พล.อ. สุนทร เพราะฉะนั้น พล.อ. สุนทร หรือคณะ รสช. ปลดผมเมื่อไรก็ได้เลย แต่หลังจาก 6 เดือนแล้วเขาไม่กล้าปลด เพราะผมเข้าถึงประชาชนแล้ว ตอนนั้นผมโชคดีที่มีคนอย่าง พล.อ. สุจินดา คราประยูร ซึ่งเป็นทหาร จปร. แต่เขาเคยอยู่โรงเรียนเตรียมอุดมฯ และเขามีเพื่อนฝูงพลเรือนค่อนข้างจะมาก เพราะฉะนั้นวิธีคิดบางอย่างของเขาไม่เป็นทหาร 100% แต่สมัยนี้ผมก็ไม่ว่าใครเป็นใคร ไม่รู้จักท่านทั้งหลาย แต่สมัยนั้น พล.อ. สุจินดา ก็รู้ว่าผมไม่ค่อยชอบทหาร และผมก็บอกเขา แต่ผมบอกผมไม่ชอบทหารที่โกงนะ แต่เรามีอะไรต้องพูดคุยกัน เพราะฉะนั้นผมทำงานกับเขาผมไม่มีปัญหาเลย ก็อาจจะมียางคนที่ไม่ชอบผม หรืออยากให้ผมออกป่ะ แต่ส่วนใหญ่ก็รับผมได้ เพราะผมบอกเขาเลยว่าผมจะไม่แทงข้างหลังเขา ระหว่างที่ผมเป็นนายกฯ ผมไม่เคยตี ไม่เคยว่าทหารในที่สาธารณะเลยนะ ผมไม่พอใจหรืออะไรก็ตามั่งคุยกัน เพราะคนเราถ้าไปพูดในที่สาธารณะแล้วมันจะไปบาดหมางน้ำใจบางอย่างโดยไม่เข้าเรื่อง พูดกันตรงๆ คือเราย่าโอหัง และเราก็ต้องรู้ว่าทหารที่ดีก็มีเยอะ ที่ไม่ดีก็มี พลเรือนที่ไม่ดีก็มีเยอะเหมือนกัน ทั้งภาคธุรกิจก็เหมือนกัน มันเป็นเรื่องธรรมดา อย่าไปว่าโหลง

ตอนคุณอานันท์เป็นนายกฯ มีคนยื่นข้อเสนออะไรเยอะไหม

ไม่มีใครกล้า เพราะเขารู้จักผมทั้งนั้น คนที่ผมเลือกมาก็ไม่มี ไม่รับจริงๆ มาหาผมโดยตรงก็เสร็จเลย ถูกตะเพิดแน่ ดีไม่ดีผมเอาเข้าตะรางด้วยซ้ำ เลยไม่มีใครกล้าเลย ผมไปอยู่ที่สหยูเนียน สุลกากรก็ไม่กล้า

ยืนยันว่าไม่เคยมีการคอรัปชัน

ระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมารายได้เป็นอย่างไร ปัจจุบันมีเท่าไร เปิดเผยได้เลย ผมบอกได้ว่าทุกบาทของผมมาจากไหน ผมเป็น Salaryman มาอยู่ที่นี่เป็น Employee มันก็มีเงินเดือน มีโบนัส มีค่าเช่าบ้าน จ่ายจะตาย แจกแจกได้หมด เพราะฉะนั้นผมถึงไม่กลัวใคร มันเกี่ยวกับสิ่งที่คุณพ่อคุณแม่อบรมผมมา มันอยู่ในดีเอ็นเอใจ ไม่คิดที่จะทำผิด

คอรัปชันมันมีทั้งผู้ให้และผู้รับนะ ถ้าผู้ให้ให้มาแล้วผู้รับเฉย ไม่รับ แต่เฉย ผู้รับก็ผิดด้วย ผู้รับต้องทำอะไรบางอย่าง ต้องรายงาน

ผมยืนยันเฉพาะว่าใน ครม. ของผม ถ้าเกิดนายกฯ และ ครม. เป็นตัวอย่างที่ดี มันก็คงทำให้ข้าราชการและนักธุรกิจมีความเกรงกลัวที่จะทำผิด เมื่อที่คุณถามผมว่าสมัยผมเป็นนายกฯ มีใครมาหาผมเพื่อจะนั่นนี่ ผมบอกไม่มี แล้วคุณก็แปลกใจ แต่ไม่มี ส่วนหนึ่งผมคิดว่าเขาคงไม่กล้า เพราะถ้าเกิดเขาหาพูดอะไรกับผมโดยตรง ไม่ใช่ว่าผมจะปฏิเสธอย่างเดียวนะ ผมอาจจะเอาเขาติดคุกได้

แสดงว่าปัญหาคอรัปชัน จริงๆ ผู้นำต้องทำให้เป็นตัวอย่าง

ผมว่ามีส่วนสำคัญมากทีเดียว

"ผมกล้ายืนยันว่าไม่มีการคอรัปชั่นใน ครม. ของผม ส่วนหนึ่งผมคิดว่าเขาคงไม่กล้า เพราะถ้าเกิดเขามาพูดอะไรกับผมโดยตรง ไม่ใช่ผมจะปฏิเสธอย่างเดียวนะ ผมอาจจะเอาเขาดิดคุ้ยได้ ฉะนั้นผมถึงไม่กลัวใคร ผมเปิดเผยได้ทุกอย่าง"

อีติดเรื่องความสามารถทางการแข่งขันเชิงเศรษฐกิจของคุณอานันท์เป็นอย่างไร

เศรษฐกิจผมว่ารัฐบาลมีส่วนน้อยที่สุดเท่าไรก็ดี ปล่อยให้ภาคเอกชนเขาทำไป ภาครัฐช่วยส่งเสริมเท่านั้น แต่ภาคเอกชนก็ไม่ใช่บริษัที่ผูกมัดถึงขั้นนั้น แต่ผมก็คิดว่าคนรุ่นหลังของภาคเอกชนเขาดีขึ้น คนรุ่นหนุ่มก็ดีขึ้น

เรื่องการแข่งขันเป็นปัญหาใหญ่ ทุกรัฐบาลไม่ค่อยเข้าใจเรื่องการแข่งขัน เมืองไทยที่น่ากลัวที่สุดคือทุกอย่างมันถูกผูกขาดหมดผูกขาดทั้งอำนาจทางการเมืองผูกขาดทั้งอำนาจทางเศรษฐกิจผูกขาดทุกอย่าง เพราะฉะนั้นปัญหาผูกขาดเป็นเรื่องใหญ่ ต้องแก้ไขให้ได้

ตอนนี้เวียดนามพัฒนาไปไกลมาก มีโอกาสแข่งไทย คุณอานันท์มองว่าเราน่าเป็นห่วงไหมครับ

ประเทศเพื่อนบ้านเขาเก่งกว่าเรา เขาร่ำรวยกว่าเรา ไม่ได้เสียหายอะไรนะ เราย่าไปโทษคนอื่นเขาสิ เขาแค่ขยันกว่าเรา อะไรที่เราทำตามได้เราก็ทำตาม อะไรที่เราแข่งขันกับเขาได้ก็แข่งขัน ต้องยอมรับความบกพร่องของตัวเอง ไปแก้ไขปัญหามาของตัวเอง เพราะคุณไปแก้ทางนู้นไม่ได้ เขาเก่ง คุณจะไปทำอะไรให้เขาไม่เก่ง มันเป็นไปได้ อันนั้นมันเป็นเรื่องของการคิด เป็นเรื่องของตรรกะ มันควรจะยังเห็นเขาเก่งมาก เห็นเขาจะนำหน้าเรา ยิ่งควรจะเป็นแรงบันดาลใจให้เราปรับตัวเองให้เร็วขึ้น เราต้องเปลี่ยนวิธีคิดนะ

"เศรษฐกิจผมว่ารัฐบาลมีส่วนน้อยที่สุดเท่าไรก็ดี ปล่อยให้ภาคเอกชนเขาทำไป ภาครัฐช่วยส่งเสริมเท่านั้น แต่ภาคเอกชนก็ไม่ใช่บริษัทผู้ผูกมัดถึงขั้นนั้น แต่ผมก็คิดว่าคนรุ่นหลังของภาคเอกชนเขาดีขึ้น คนรุ่นหนุ่มก็ดีขึ้น"

(โปรดติดตามตอนต่อไป)